

Сом (скорочено)

Остап Вишня

Стислий переказ, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

Ви були коли-небудь на річці Осколі, що тече Харківщиною у річку Північний Донець? Не були? Побувайте!

На заплаві Осколу, поміж очеретами та верболозом, сила-силенна невеличких озеречок, вкритих густою зеленою ряскою, лататтям з жовтогарячими квітками-горнятами на довжелезних зелених батогах! А скільки там водяних лілій! Дівчатка, було, сідають на човника та водяні лілії збирають.

А скільки там диких качок! Як, бува, пощастить вам у тих місцях побувати навесні чи влітку, сідайте ви на човна-довбанку і пливіть ериком тихо-тихо. Тоді побачите чирят. А далі – он пробирається качка-крижень з криженнями... А болотяних курочок! На озерце не впливайте, а зупиніться біля нього і дивіться. Обов'язково побачите або білолобу лиску з лисенятами, або виводки чирят, крижнів, широконосок...

* * *

Тихо, тихо Оскіл воду несе... Якраз проти радгоспу річище в Осколу широченьке, вода чиста-чиста. Трохи ліворуч – велика ковбаня, ціле просто урвище під зверху тихою водою. Дід Панько розповідав, що там під водою дна не дістати. І купатися там не можна, бо вода затягує. Соми там живуть! Там такий один сом жив, що сохрани, господи, й помилуй! Ще за панів було, як дід бачив, що сом гусака з'їв. І вирішив дід з паном сома зловити. Коваль зробив величезного гака. На нього вчепили гусака чи гуску. Гака прив'язали на два зв'язані налігачі, прип'яли до осокара та пізно ввечері й закинули в Оскіл, бо соми полюють за здобиччю вночі.

Сидів Панько з паном, чекав. Коли це я-а-ак смиконе! А пан налігача не пускає, а Панько пана держить. Сом так витягли. Вчотирьох несли додому! Пудів на п'ять, як не більше! Розчинили, а всередині в ньому залишки панового мисливського собаки Джоя. Пан уже з'їв сома, коли довідався, де був Джой. Було тоді всім від пана, але було й панові гикоти та нудоти.

Коли ми питали, чи дід не бреше, що сом собаку з'їв, дід сказав, що у книзі Сабанєєва написано, що в Уфимській губернії сом проковтнув ведмедя, який перепливав річку.

* * *

Сом дуже сильна риба, могутня. Одного разу розповідав мені один рибалка, як стояв на човні з вудками на Дніпрі. Раптом серединою Дніпра мчить проти води човен, і чути одчайдушний крик: "Рятуйте! Рятуйте!" На човні переляканий дідок, однією рукою в човна вчепився, а друга рука чомусь аж у воду з човна звислася. Виявилося,

що це сом тягнув човна аж з-під Канева. Рибалка з дідом таки витягли того сома на берег. А в діда рука була шворкою ніби аж перерізана у зап'ясті, пальці пухлі та сині-сині... А сом був, як човен завбільшки... Сильна, як бачите, риба сом.

* * *

Сом – риба осіла. Живе в якійсь одній ковбані і майже ніколи її не кидає. Дорослий сом. Молоді соменки й соменята – ті меткіші, вони бродять по всій річці, на чужі "вулиці" запливають. Соми їдять рибу, жаб, каченят, гусят... Найкраще ловиться сом теплими літніми місяцями, вночі. Ловлять сомів вудочками, бере він і на спінінг, а великий – на спеціальні великі гаки. Чим наживляти гаки на сома? Черв'яками, живцями, жабами, можна чіпляти шматки м'яса і т. д.

На великих сомів на гака найкраще чіпляти гусака або гуску, собаку сетера-гордона або бурого чи гімалайського ведмедя. На білого ведмедя сом не бере, бо білий ведмідь звір полярний, а сом любить теплі води й не дуже холодних звірів.

Як ловити сома? Дуже просто: наживляйте гачка, сидіть і чекайте. Почне клювати – підсікайте. Підсікши – витягайте. Витягли – зразу ж беріть ножа і розчиняйте сома, бо були випадки, коли в сома в череві знаходили різні цікаві речі: копчену ковбасу, вареного рака й пару цілісіньких шпротів. Отже іноді сом вам принесе не тільки самого себе, а ще й неабияку закуску. Інтересна риба сом! А мені самому доводилося бачити такого завбільшки, як комбайн! Тільки трохи довшого.

Стислий переказ, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу